

EUCLIDES Post I. L. Heiberg edidit E. S. Stamatis, **Elementa I—V**, Leipsig 1969, **Elementa V—IX**, Leipsig 1970, BSB B. G. Teubner (Bibliotheca Scriptorum et Romanorum Teubneriana). **ΕΥΚΛΕΙΔΟΥ Στοιχεία**, έκδοτης **Ε. Σ. Σταμάτης**.

Ἀποτελεῖ ἰδιαιτέραν τιμὴν διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπιστήμην ὅτι ὁ ἡμέτερος διακεκριμένος ἐκπαιδευτικὸς Εὐάγγελος Σταμάτης ἐξελέγη ὑπὸ τοῦ οἴκου Teubner νὰ ἀναλάβῃ τὴν νέαν ἔκδοσιν τῶν Στοιχείων τοῦ Εὐκλείδου. Τοιαύτη τιμὴ εἶχε γίνεи παλαιότερον εἰς τὸν Γρηγ. Βερναρδάκην πρὸς ἔκδοσιν τῶν Ἡθικῶν τοῦ Πλουτάρχου καὶ εἰς τὸν Πέτρον Παπαγεώργιον πρὸς ἔκδοσιν τῶν Σχολίων τοῦ Σοφοκλέους ἐκ τοῦ Λαυρεντιακοῦ κώδικος, βραδύτερον δὲ εἰς τὸν Ἴω. Συκουτρῆν πρὸς ἔκδοσιν τοῦ Δημοσθένους.

Ὁ Σταμάτης ἤτο ἐνδεδειγμένος διὰ τὸ ἔργον τῆς ἐκδόσεως τοῦ Εὐκλείδου ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἡμέτερον καὶ ξένον, διότι ἤδη ἔχει δώσει ἀποδείξεις τῆς βαθυτάτης γνώσεως τῆς Ἑλληνικῆς μαθηματικῆς σκέψεως, ὡς αὕτη ἐκτίθεται εἰς τὰ συχνάκις κατὰ τρόπον παρεφθαρμένον καὶ χασματώδη παραδοθέντα χειρόγραφα τῶν ἔργων τῶν ἀρχαίων μαθηματικῶν, τῶν ἀρχαίων σχολιαστῶν αὐτῶν καὶ τῶν ὑπομνηματιστῶν. Οὗτος ἔχει ἤδη ἐκδόσει ὀλόκληρον τὸ ἔργον τοῦ Εὐκλείδου εἰς τέσσαρας τόμους ἀπὸ 1952—1957 μὲ ἐμβριθεῖς εἰσαγωγάς, ἀποκατάστασιν τοῦ κειμένου, μετάφρασιν εἰς νεοελληνικὴν γλῶσσαν καὶ πλουσίας ἐπεξηγήσεις, καὶ ἔχει ἀποδείξει διὰ πλείστων μελετῶν καὶ ἀνακοινώσεων εἰς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν τὴν στενοτάτην οἰκειότητα αὐτοῦ πρὸς τὰ Μαθηματικά τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιότητος. Ἡ ἔκδοσις τοῦ 1952—1957 εἶχε χαιρετισθῆ διεθνῶς μὲ πολλὴν εὐμένειαν, εἰς δὲ τὴν μεγάλου κύρους Deutsche Literaturzeitung τόμ. 79 (1958) τ. 6 ὁ ἐκ τῶν εἰδικῶν μαθηματικῶν J. Hofmann ἐπήνεσε τὰ νέα στοιχεῖα τῆς ἐκδόσεως Σταμάτη καὶ ἰδιαιτέτως «τὴν ἐξαιρετον ἀπόδοσιν τοῦ κειμένου μὲ τὰς πολυτίμους ἀνεξαρτήτους ὀλοκληρώσεις αὐτοῦ».

Εἰς τὴν νέαν ἔκδοσιν τῶν δύο πρώτων μέχρι τῆς στιγμῆς τόμων τοῦ Εὐκλείδου παρὰ τῷ Teubner ὁ Σταμάτης ἐδικαίωσε τὰς ἐπ' αὐτὸν στηριχθείσας προσδοκίας. Εἰσηγήσει του παρελείφθη ἢ εἰς λατινικὴν μετάφρασιν, ὁ ἴδιος δὲ ἔναντι τῆς παλαιότερας ἐκδόσεως τοῦ Heiberg τοῦ 1833 ἐπέφερε βελτιώσεις εἰς τὰ ἀκόλουθα σημεῖα : Συνέγραψεν ἰδικόν του πρόλογον εἰς λατινικὴν—διότι τὰ πάντα ἐκτὸς τοῦ ἀρχαίου κειμένου εἰς τὰς ἐκδόσεις Teubner γράφονται λατινιστῶν—καὶ προσέθηκεν ἀνάλυσιν τοῦ περιεχομένου ἐκάστου τῶν βιβλίων εἰς ἀμφοτέρους τοὺς τόμους. Προσέθηκε περαιτέρω σημεῖωμα ἐκθέτον τὰς τέσσαρας μεθόδους ἀποδείξεως τὰς χρησιμοποιουμένας εἰς τὰ Στοιχεῖα—συνθετικὴν, ἀπαγωγὴν εἰς ἄτοπον, ἀναλυτικὴν καὶ πλήρη ἐπαγωγὴν—μνημονεύων καὶ τὰ θεωρήματα εἰς ἃ χρησιμοποιεῖται ἢ τελευταία μέθοδος. Προσέθηκε κατάλογον τῶν ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος κυριωτέρων ἐκδόσεων τῶν Στοιχείων καὶ κατάλογον τῶν σπουδαιωτέρων περὶ τούτων πραγματειῶν ἀπὸ τοῦ 1909 μέχρι σήμερον. Κατάλογον συντηρήσεων ὀνομάτων τῶν συγγραμμάτων καὶ κατάλογον κωδίκων καὶ συμβόλων. Διῶρθωσε τὰ τυπογραφικὰ σφάλματα καὶ τὰ σφάλματα τῶν σχημάτων τῆς προη-

